

peremre szorultak, emberek millióinak gyászos helyzete érdekében. Korrupció mindenütt, a gazdaság romokban, millióknak csak egyik napról a másikra van munkája, de úgy tűnik, sajnos a keresztényeket ez nem izgatja.

Ha ezt a magatartást elemezzük, számos okot találhatunk: a helyzet nem ismerése, félelem, a saját komfort zónában való létezés, bátortalanság a kiálláshoz. Az egyházi vezetéstől is ilyen hangokat hallani: "csak óvatosan", "ne mérgezzük el a helyzetet", "a diplomácia hatásosabb" stb. E mögött azonban az a szimpla igazság rejlik, hogy egy fasiszta államban amilyen a mienk, az ellenállás az előjogok, a vagyon, az intézmények és az ezzel járó hatalom elvesztésével járhat. (Elfelejtik mit mondott Jézus a Sátánnak a sivatagi megkísértés alkalmából).

De India keresztényei nem dughatják struccként homokba a fejüket! Rá kell döbbenjenek a szörnyű valóságra! Láthatóvá kell legyenek és hallatniuk kell a hangjukat! Az egyháznak bátran, prófétai küldetését teljesítve ki kell állnia, a szabadság és a jogok alkotmányban garantált megőrzéséért.

Egyedül nem fog menni! Szövetkeznünk kell minden jóakarató emberrel. Ki kell állnunk, ha a mieinket, vagy a vallásunkat támadják, fel kell szólalnunk minden fanatizmus ellen. Jézus teljesen konkrét példát mutatott: mindig az igazság oldalán állt. India szenvedő népe természetesen azt várja tőlünk, hogy igaz tanúi legyünk annak, aki az Út, Igazság, Fény és Élet. El kell hagynunk az álszent viselkedést, a kétértelmű beszédet, érdekeink védelmét, s be kell töltenünk azt a prófétai szerepet, amire ma szüksége van Indiának.

Az "Evangélii Gaudium"-ban Ferenc pápa nem finomkodik, amikor a szükséges prófétai szerepvállalásunkról szól: "A társadalmi békén nem azt kell érteni, hogy nyugalom, vagy erőszak nélküliség van, miközben egy többség leuralja a kisebbséget. Nem jelent igazi békét, ha legalizál egy olyan struktúrát, amely elhallgattatja a szegényeket, a befolyásos rétegek nyugodtan élnek szokásos életstílusukat, a többiek meg boldoguljanak, ahogyan tudnak. Az emberi személy méltósága és a közjó fontosabb, mint azon emberek komfortja, akik nem hajlandók lemondani privilégiumaikról. Ha ezeket az értékeket fenyegetik, akkor fel kell emelni a prófétai hangot!"

Az *Öröm tanúja* c. apostoli levelében (2014) Ferenc pápa arra emlékeztet, hogy: "Számítok rátok, hogy felébreszítitek a világot, mivel a megszentelt élet jellemzője a prófétaság. A radikális evangéliumi életforma mindenkire jellemző kell legyen, nem csak a vallásosokra. De az Urat követő vallásosoknak speciálisan is a prófétaság a küldetésük. Erre van most a legnagyobb szükség: prófétákra, aki tanúsítják hogyan élt Jézus közöttünk a földön...egy hívő sohasem hagyhatja abba a prófétaságot!"

Amikor Romero kedves barátját, Rutilo Grande (SJ) testvért 1977-ben El Salvadorban meggyilkolták, ezekkel a szavakkal búcsúztatta a temetési misén: „Az államnak – egy a szociális igazságokért kiálló – papot nem politikusnak, vagy valami felforgató elemnek kellene tekintenie, hiszen csak a közjó érdekében való misszióját teljesíti.” Nyíltan és nyomatékosan kijelentette azt is: „Aki bármelyik papomat támadja, engem támad. Ha megölték Rutiliót azért amit tett, akkor rám is ugyanaz az út vár.”

Keresztények ébredjétek! Holnap már késő lesz! Prófétai szerepünk kell legyen Indiában! Romerokká kell válnunk a hazánk számára!

Forrás: [https://aleteia.org/2019/10/07/4-catholic-attitudes-toward-extraterrestrials/?](https://aleteia.org/2019/10/07/4-catholic-attitudes-toward-extraterrestrials/)

Fordította: Kőszegi Melinda, 2019. szeptember 18.

BULÁNYI GYÖRGY ÖKOLÓGIA ÉS KÖZÖSSÉG.

(Előadás a Bokor Ökocsoportban 1998. szept. 10-én)

A lexikonok az ökológia fogalmát különbözőképpen határozzák meg. A köznyelv környezetvédelmet ért ökológián: a "zöldek" az ökológia elkötelezettjei! Az ökológia szó görög eredetű: a -logia tudományt jelent, mint a teológia, antropológia, geológia stb. szavakban; Istenről(theos), emberről(anthrópos), a Földről(gé) szóló tudományt. Az ökológia szó első fele, az öko-pedig házat (oikos) jelent. A házról szóló tudomány lenne az ökológia? A ház szó nemcsak épületet jelent, hanem szociológiai többszámot is: azaz embereket is. Gondoljunk pl. az Árpád házra, vagy még inkább az egyházra, amely egyház szóban az "egy" nem számnév, hanem mai alakja annak az id-, idv-, üdv szóznak, amely megtalálható a mai magyar nyelv üdülés, üdítő, üdülő stb. szavaiban. Őseink a kereszténységgel találkozáskor nem vették át jövevényszóként a görög ekklészié, ill. a latin ekklészia szavakat, hanem nyelvünk teremtő géniuszával olyan háznak - akár épületnek, akár szociológia többszámnak, akár mind a kettőnek - nevezték a jelentkező új vallást, amely számukra időbeli és örökkévaló üdülést hivatott biztosítani. Az ökológia - kérdezem - miféle házról szóló tudomány? Azt gondolom, hogy szavunk esetében az oikos minden korlátozás nélkül jelenti az emberiség, sőt a számunkra közvetlenül adott teremtés egészét, az emberalatti világot is. Ugyanúgy, ahogy az ökonómia szóban is az öko- nem csupán valakik, hanem kivétel nélkül minden ember gazdálkodási törvényszerűségeire kíván gondolni. Úgy gondolom, hogy az ökológia szélesebb fogalom az ökonómiánál. Míg ez utóbbi az ember

gazdasági tevékenységének törvényszerűségeit kívánja vizsgálni, addig az ökológia az emberi viselkedés egészét veszi szemügyre, mégpedig egy nagy jelentőségű szempontból. Ez pedig éppen a zöld magatartás, a környezet védelme, a teremtés megőrzése - az eddig kialakult megnevezések tükrében. Számba veszi azokat az emberi viselkedéseket, amelyek megőrzik a körülöttünk levő világot, környezetünket, meg azokat, amelyek pusztítják az életet, az emberi és az emberalatti életet egyaránt.

Ezek után áttérhetünk előadásom címének másik szavára, a közösségre. A közösség szociológiai fogalom, és emberi többszámot jelent. Szemben áll a sokaság, a tömeg, a csoport, az osztály fogalmával. A sokaság merő egymás mellett levést jelent: pl. vonatra várók a pályaudvaron. Az osztály még együttlevést sem jelent, csak egy közös tulajdonsággal (pl. Trabant-tulajdonosok) rendelkezőket. A vonatra várakozók egy közeli robbanás hatására fejvesztetten menekülő tömeggé, az unalom hatására snóblizó csoporttá alakulhatnak át, de nem válnak közösséggé. A közösséggé váláshoz megkívánatik a közös cél, ami megvan a snóblizóknál s a robbanás elől menekülőknél is; s ezen felül kell még egy tartósan és a megszűnés szándéka nélkül fennmaradni akaró tevékenység is, ami nyilvánvalóan hiányzik a snóblizóknál is, a menekülőknél is.

A csoportdinamika, a szociológia tudományának egyik ága foglalkozik a közösségek szükségképpeni életmegnyilvánulásaival. Úgy tetszik, hat közösségi dinamikus alkotó elemmel találkozunk a különféle közösségek életében. Ezek a következők:

- a közös cél kitűzése (cél)
- a a célt szolgáló közös törvény megállapítása (törvény)
- a közösségi funkciók kifejlesztése (funkciók)
- a tagok szerepkörének kialakulása (szerepkör)
- a tagok magatartásának elbírálása (szankció, -tifikáció)
- a tagok közös tulajdonra szert tévése (köztulajdon).

Mindezek az alkotó elemek megtalálhatók a Szentháromság, a házasság és család, valamint az egyházi közösségek életében is, de nemcsak ezekben. Bárminő egyéb közösségben is megtalálhatók. Az emberi közösségek szabadságunk és ebből kinövő hatalmunk következtében különfélék lehetnek - alapvetően a szabadságunk alapján választott célok különbözősége szerint. Az embernek hatalma van a legkülönböző dolgokra. A kardot ragadóknak hatalmuk van mások javainak és életének elvételére. A kardot nem ragadóknak hatalmuk van életük odaadására. Az emberi kultúrtörténelem egyik legjelentősebb mondata így hangzik: Hatalmam van odaadni életemet. Jézusról jegyezte fel János evangéliuma (Jn 10,18).

Ideje összekapcsolnunk előadascímem két szavát: az ökológiát és a közösséget. Ha az ökológia szót magyarra fordítanám, az emberiség egészének viselkedéséről kellene beszélnem. Ha a közösség szót görögre fordítanám, akkor a koinónia szót kapnám. Jézust megfeddik korának teológusai, mivel a tanítványok mosatlan kézzel esznek, s ezáltal közössé = szennyessé teszik magukat. Annak folytán válnak közössé = szennyessé, hogy hozzáérnek ahhoz az ételhez, amelyhez - pl. piacon vásárlás következtében - pogányok, azaz nemzsidók is hozzáérhettek. A rituálisnak tekintett kézmosás következtében a zsidó megmenti magát a nemzsidóval közösségbe kerülés szennyező hatásától. Jézus válasza: ami bemegy az emberbe, nem szennyezheti be; csak ami kijön belőle: gondolatok, szavak, cselekedetek. Ennek az állításnak pozitív tartalma: a zsidó és nemzsidó közötti kapcsolat nem számít bűnnek Jézus Istenének szemében. A közösség kezdetben ily módon etikailag negatívnak minősülő fogalmának átalakulásában ez volt az első lépés. A második lépést a minden népet Jézus közösségébe meghívás: a nemzeti ellentéteket is felszámolni hivatott pogánymisszió jelentette. Ennek következtében a közösség szó tartalma elérte az Isten Országának, a kivétel nélkül minden embert átölelni kívánó szeretet társadalmának a magasságát. Idézem az Apostolok Cselekedeteit a jeruzsálemiokról: "...kitartóan részt vettek az apostoli tanításban, a közösségben... mindenük közös volt. Vagyonukat és javaikat eladták, szétosztották mindeniknek, ahogyan éppen szükség volt rá" (2,42-45).

Az ökológia célkitűzéseit az olyan közösség hivatott megvalósítani, amelynek célkitűzése gondoskodni az emberiség szükségleteiről. Különbséget kell tennünk szükséglet és igény között. Az igény határtalan, a szükséglet határos. A szükségletbe belefér mindaz, amit ténylegesen megkaphat az a hatmilliárd ember, kivétel nélkül, aki jelenleg él a Terra nevű bolygón. Igény az, amit meg akarok szerezni magamnak, enyéimnek teljesen függetlenül attól, hogy mi jut a rajtam, enyéimen túllevő hatmilliárdnak. Akár az ökológia, akár az ökonómia beszámol nekünk az igénykielégítő emberi magatartás várható következményeiről. Az ökológia felrajzolhatja azt a jövőképet, amely szerint a Föld alkalmatlanná válik nemcsak az emberi élet, de még a patkányok fennmaradása számára is. Az ökonómia beszámolhat arról, hogy az igényfejlesztésre épülő piacgazdálkodás következtében nemcsak keleten, hanem nyugaton is kialakulhatnak az igénykielégítő nagyvárosok körül a szükségleteket sem kielégíteni képes nyomorgyűrűi a hajléktalanoknak.

Akik ökológiáról és közösségről beszélnek, aligha tartozhatnak azok körébe, akik abban reménykednek, hogy az igénykielégítések paradicsomának

országhatárát hátha sikerül Hegyeshalomtól Békéscsabáig keletre tolni. Olvasom a Magyar Katolikus Püspöki Kar minap megjelent körlevelét: Igazságosabb és testvériesebb világot! Megtudom belőle az alábbiakat: "A gazdaság óriási teherterele az államadósság. 1995 végére a külföldi bruttó adósságállomány meghaladta a 31 milliárd dollárt, a nettó adósság pedig a 16,8 milliárd dollárt. A probléma gyökerei mélyre nyúlnak. A felvett kölcsönöket nem használták fel hatékonyan, a hitelfelvételeket újabbak és újabbak követték, egyre drámaibban növekvő kamatterhekkel. 1993-ban a belső eredetű államadósság is aggasztóan megugrott. (Az 1990.évi 1412 milliárd forintról 1994 végére 3775 milliárd forintra nőtt, a kamatterhek a költségvetési kiadások 30 %át teszik ki.)

Az elmúlt év januárjában A Bokor két nemzetközi konferenciát rendezett a Rege szállóban. Az egyik előadó elmondta, hogy a Német Szövetségi Köztársaság évi hat milliárd márkával támogatja a harmadik világot, a harmadik világ pedig évi nyolc milliárd márka kamatot fizet a Német Szövetségi Köztársaságnak.

Külföldi újságírók rendre megkérdezik, hogy van-e a Bokornak valami alternatívája a Magyarországra érkezett piacgazdálkodással szemben. Azt szoktam válaszolni nekik, hogy van bizony: a teljes osztozás társadalma. Már csak jelentkezőkre van szükség, akik azt meg is valósítják.

Szoltsenyicin Rákosztály című regényében beszélget két elvtárs, mind a kettő megjárta a Gulagot. Az idősebb mondja a fiatalabbnak: Elvtárs, ne tévesszék meg a szenvedései: a kapitalizmust örökre elvetette a történelem.

Nem a magántulajdon az emberhez méltó élet biztosító, hanem az adás, az Istenből való mindent adás hatalma, s az ebből kinövő tulajdonforma. Huszonöt évvel ezelőtt írtam a KIO-ban az alábbiakat, s ma is tartandónak gondolom.

Az adás tulajdonformája - (Ezek után felolvastam a KIO ily című 58f numerusát, amelyet a Koinónia olvasói számára itt nem reprodukálunk, de megtalálhatják az elhangzottakat a KIO 404-405. oldalain.)

A szociális piacgazdálkodás lehetőségeibe belesimuló környezetvédelem fogja biztosítani az emberiség túlélését? Nem tudom. A történelem nem kiszámítható. Ötven esztendővel ezelőtt azt gondoltuk, hogy a földalatti kisközösségek fogják biztosítani az egyház túlélését hazánkban. A Vatikán keleti politikája 1964-ben részleges megállapodást tudott kötni a Magyar Népköztársasággal, s az mondatott és mondatik, hogy ez a megállapodás biztosította a túlélést, és nem az, hogy Jézus nevében megtöltötték a kisközösségeket építők és a katonáskodást megtagadók a börtönöket. Ennek - nem elvi, hanem gyakorlati-történelmi - megítéléséhez, úgy gondolom, még hiányzik a

történelmi távlat. Ma ugyanolyan jellegű alternatíva előtt állunk, mint félszázaddal korábban. Rábízzuk magunkat a hatóságok erőfeszítéseire, a trón és az oltár újra alakuló és erősödő szövetségére, avagy - ezekre is kérve Isten áldását, mint minden egyéb jószándékú erőfeszítésre - megteremtjük a piacgazdálkodás korában is a jézusi alternatívát: a mindenkit befogadni akarás, a semmiféle kiváltságot nem ismerés, a konfliktusokat fizikai erőalkalmazás nélkül megoldani akaró szeretet alternatív és kontraszt társadalmát? Mindebből nem sokat valósítottunk még meg, de azért őrizzük a Veszta-tüzet. Ennek szimbóluma ma - többek között - egy név: Bokorliget, melynek mai materiális tartalma: 25 hektár legelő, egy néhány családost nyaralásra befogadni képes épület, két betongarázs ifjúsági nyári táborozások szolgálatában. Lesz-e belőle több is? Utat mutató? Isten tudja.

Köszönöm a meghívást és a figyelmet.

SZÉKELY JÁNOS

NE KÉNYSZERÍTSÉK ARRRA A TÁRSADALMAT, HOGY HÁZASSÁGNAK KELLJEN NEVEZNI AZ AZONOS NEMŰEK EGYÜTTÉLÉSÉT!

A kereszténység és a katolikus egyház nem ítél el senkit a nemi irányultsága miatt. A Biblia arra tanít, hogy minden ember Isten képmása, Isten gyermeke. Minden ember tiszteletet érdemel. A katolikus egyház azt tanítja, hogy senkit sem szabad diszkriminálni, megvetni, kizárni a közösségeinkből a nemi irányultsága miatt (vö. *Ferenc pápa, Amoris laetitia* 250).

Ugyanakkor a Biblia azt is tanítja, hogy a nemiségnek a Teremtő által akart célja a férfi és a nő egységének, szerelmének megélése és – ettől elválaszthatatlanul – a gyermekáldás (vö. *Ter* 1,27-28). Ezért a Biblia az